

Сънародник

Брой
Číslo 1

Януари - Март
Január - Marec 2025

Krajan

Български градинари в Словакия
Bulharskí záhradníci na Slovensku

личен архив: Красимир Караилив
Osobný archív: Krasimír Karailiev

➤ Българското градинарство – част от нематериалното културно наследство на Унгария – интервю със Светла Кьоцева

➤ Руси Чанев представи в Братислава нова, адаптирана версия на великия роман на Иван Вазов „Под игото“

➤ Интервю с Марио Блашчак, икономически коментатор на вестник „Hospodárske noviny“, за опита на Словакия с въвеждането на еврото

➤ Bulharské záhradníctvo – súčasťou nehmotného kultúrneho dedičstva Maďarska – rozhovor so Svetlou Kjossevou

➤ Rusi Čanev predstavil v Bratislave novú, adaptovanú verziu veľkého románu Ivana Vazova „Pod jarmom“

➤ Rozhovor s Máriom Blaščákom, ekonomickým komentátorom denníka „Hospodárske noviny“, o skúsenostiach Slovenska so zavedením eura

БЪЛГАРСКОТО ГРАДИНАРСТВО ВЕЧЕ Е ЧАСТ ОТ НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА УНГАРИЯ

Българската общност в Унгария има нов повод за гордост – българското градинарство бе официално включено в списъка на нематериалното културно наследство на страната.

По този повод разговаряме със Светла Кьосева – преводач, преподавател и главен редактор на двуезичното списание за култура и обществен живот „Хемус“, създадено преди 30 години. Тя споделя повече за това как се е стигнало до това важно признание, за хората, които стоят зад идеята, и за значението на българското градинарство днес. Тази тема е важна не само за Унгария, но и за българската общност в Словакия, където потомците на градинарите продължават да пазят традициите и културната памет на своите предци. Освен това и ние тук, в Словакия, стартираме подобна инициатива и се надяваме българското градинарство да бъде вписано и в списъка на нематериалното културно наследство на Словакия.

Светле, как се зароди идеята българското градинарство да бъде предложено за включване в списъка на нематериалното културно наследство в Унгария?

Българското градинарство има дълга история в Унгария, а и в цяла Централна Европа. Тръгналите да дишат препитание гурбетчи намирал тук добър

прием и постепенно се заселват. В Унгария те се налагат с ранните евтини зеленчуци и много бързо изместват немското население, което дотогава е било основен производител. Това прави впечатление на аграрните специалисти и някои специално започват да изследват феномена. Така разбират, че става въпрос за нова организация на труда, за нова технология, за специфични оръдия на труда, за нови, непознати дотогава видове и

BULHARSKÉ ZÁHRADNÍCTVO JE UŽ SÚČASŤOU NEHNOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA MAĎARSKA

Bulharská komunita v Maďarsku má nový dôvod na hrdosť – bulharské záhradníctvo bolo oficiálne zaradené do zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva krajiny.

Pri tejto príležitosti sme sa rozprávali so Svetlanou Kiosevou – prekladateľkou, pedagogičkou a šéfredaktorkou dvojazyčného časopisu o kultúre a spoločenskom živote Hemus, ktorý vznikol pred 30 rokmi. Porozprávala nám o tom, ako sa zrodila myšlienka zaradiť bulharské záhradníctvo do tohto zoznamu, o ľuďoch, ktorí stoja za iniciatívou, a o význame bulharského záhradníctva dnes. Táto téma je dôležitá nielen pre Maďarsko, ale aj pre bulharskú komunitu na Slovensku, kde potomkovia záhradníkov naďalej zachovávajú tradície a kultúrnu pamäť svojich predkov.

Okrem toho aj my tu, na Slovensku, sme začali podobnú iniciatívu a dúfame, že bulharské záhradníctvo bude zapísané aj do zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Svetlana, ako vznikla myšlienka navrhnúť bulharské záhradníctvo na zápis do zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva v Maďarsku?

Bulharské záhradníctvo má dlhú históriu v Maďarsku aj v celej strednej Európe. Tí, ktorí odišli za prácou, tu našli priaznivé podmienky a postupne sa usadili.

V Maďarsku sa presadili vďaka skorým a lacným druhom zeleniny a veľmi rýchlo nahradili nemecké obyvateľstvo, ktoré bolo dovtedy hlavným producentom. To zaujalo poľnohospodárskych odborníkov, ktorí začali skúmať tento fenomén. Zistili, že ide o novú organizáciu práce, nové technológie, špecifické náradie a nové, dovtedy neznáme druhy a odrody zeleniny.

Bulhari boli v Maďarsku prijatí veľmi dobre a ich prínos v poľnohospodárstve, v organizácii práce či v gastronómii je už dávno uznávaný. Moderná spoločnosť sa dnes s osobitným záujmom pozerá na ekologické technológie a malé komunity, ktoré si zachovávajú svoje tradície – bulharskí záhradníci sú v tomto smere výborným príkladom.

Dnes však typické bulharské záhrady postupne zanikajú. Je ťažké udržať hospodárstva v podmienkach súčasnej konkurencie. Radi by sme však túto tradíciu zachovali, pretože má miesto aj v modernej spoločnosti – v ekologickom poľnohospodárstve, v komunitných záhradách. So svojimi znalosťami a skúsenosťami ju bulharskí záhradníci ešte môžu odovzdať ďalším generáciám.

Na jar roku 2025 Združenie Bulharov v Maďarsku a Bulharská republiková samospráva predložili projekt na zaradenie bulharského záhradníctva do zoznamu

„Пазар в Пловдив“, 1885, Мърквичка - Етнографски музей, Пловдив

„Trh v Plovdive“, 1885, Mirkvička – Etnografické múzeum, Plovdiv

сортае зеленчуци.

Българите в Унгария са приети много добре и техният принос в унгарското земеделие, организация на труда, в гастрономията дори, е отдавна признат. Съвременното общество гледа с особен интерес на екологичните технологии, на малките общности, които съхраняват своите традиции и обичаи, а българските градинари са добър пример в това отношение.

В същото време типичните български градини вече отмират. Трудно е да се поддържат стопанствата при съвременната конкуренция, типичното градинарство е на път да изчезне. А ние бихме искали да го съхраним като традиция, защото то има място и в съвременното общество в екологичните стопанства, в малките обществени градини. Със своите знания и опит българските градинари все още могат да го предадат на следващите поколения и по този начин да го съхранят.

Така добрата традиция, благосклонното отношение на унгарското общество и амбициозното ръководство на българската общност се сляха в едно. През пролетта на 2025 г. Дружеството на българите в Унгария и Българското републиканско самоуправление подадоха проект за включване на българската градинарска традиция в Унгария в регистъра на нематериалното културно наследство. Те получиха подкрепата на 30 български

нехотнотного културного дедиштва Маџарска. Подпорило их 30 bulharských organizácií a samospráv – táto jednota prispela k úspechu. V júni sme sa dozvedeli, že minister kultúry podpísal dokument o zápise a slávnostné odovzdávanie certifikátov sa konalo 17. októbra – v Deň nehmotného kultúrneho dedištva.

Čo podľa teba robí bulharské záhradníctvo také jedinečné a hodné tohto uznania?

Prinieslo do strednej Európy úplne novú kultúru záhradníctva – zavlažované poľnohospodárstvo. Zaujímavou praxou bolo, že voda vybratá zo studne alebo rieky sa nechala ohriať na vzduchu, kým sa s ňou polievali rastliny. Práve vďaka tomu Bulhari vedeli ako prví na jar priniesť zeleninu na trh.

Unikátny bol aj zavlažovací systém s kanálmi, ktoré sa otvárali a zatvárali, aby sa voda dostala všade. Náradie bolo špeciálne prispôbené – napríklad bežnú motyku v Maďarsku dodnes nazývajú „bulharská motyka“.

Zaujímavá bola aj organizácia práce v tzv. tajfe, kde mal každý svoju úlohu – niekto pracoval v záhrade, iní sa starali o predaj na trhu. Každý prispieval svojou prácou aj kapitálom, a preto mali všetci záujem o spoločný úspech.

Bulhari boli známi ako pracovití, skromní a šetrní ľudia, ktorí si získali sympatie miestnych. Práve od nich Maďari spoznali nové druhy zeleniny – baklažán, pór, sladkú papriku či rôzne druhy paradajok – čo zmenilo aj

организации и самоуправления в Унгария, това единство на българите също се оказа в полза на делото. Хубавото е, че тази инициатива беше подкрепена не само от потомците на градинарите, а от всички българи, заселени в Унгария по различно време и причини.

През юни научихме, че министърът на културата е подписал документа за вписване на българското градинарство в регистъра. Официалната церемония за връчване на сертификатите се състоя на 17 октомври – Ден на нематериалното културно наследство.

Какво според теб прави българското градинарство толкова уникално и достойно за подобно признание?

То внася една напълно нова градинарска култура в Централна Европа. Българското градинарство е поливно. Интересна е практиката, извадената от кладенеца или от реката, водата да се остави да се затопли на въздуха преди да се полеят растенията с нея. Именно това нововъведение позволява българските градинари да изнесат най-рано своите зеленчуци на пазара през пролетта. Самата поливна система е уникална с каналите, които се отварят и затварят, за да стигне водата в достатъчно количество навсякъде. Оръдията на труда са специално пригодени за отглеждането на зеленчуците. В Унгария и досега на обикновената мотика казват „българска копачка“. Уникална е и организацията на труда на тайфата, в която всеки има определена задача. Още в самото начало са били разделени на работници в градината и търговци, които изнасят стоката на пазара. За търговеца се е изисквало бързо да усвои местния език, да бъде контактен, да може да продаде стоката. В тайфата всеки участва с труда си, с капитала си, затова и всички са заинтересувани от добрия резултат. Наесен печалбата се поделя между всички участници. Българите са били изключително работливи, спестовни и скромни хора и са спечелили симпатиите на тукашното население. От българските градинари местните хора за първи път виждат патладжан, праз, сладък пипер, голямо разнообразие от сортове домати. Навлизането на зеленчуците в кухнята води до промени в хранителните навици към по-здравословна храна.

Колко време отне подготовката на номинацията и какви институции или личности бяха ангажирани?

Проектът бе подаден през пролетта на 2025 г., но и дотогава бе извършена огромна работа по документирането на българското градинарство в Унгария. За наш късмет има както унгарски, така и български изследователи, които отдавна се занимават с темата. За българските градинари има снимков и филмов материал, който ни помогна да направим и филмово представяне на градинарството – едно от изискванията при

их stravovacie návyky smerom k zdravšej výžive.

Ako reagovali potomkovia bulharských záhradníkov v Maďarsku na túto novinu?

Radosť bola obrovská – Bulhari v Maďarsku, ale aj inde, cítili oprávnenú hrdosť. Je dôležité, že bulharské záhradníctvo nie je len minulosťou, ale živou súčasťou prítomnosti, ktorú sa snažíme zachovať pre budúce generácie.

Dnes potomkovia týchto záhradníkov zastávajú rôzne profesie – sú uznávanými odborníkmi v mnohých oblastiach – a sú hrdí na svoje korene. Tak ako kedysi bulharskí záhradníci živili mestské obyvateľstvo čerstvou zeleninou, dnes ich potomkovia vzdávajú hold svojím predkom tým, že ich tradíciu uchovávajú ako kultúrne dedičstvo.

Existujú ešte rodiny, ktoré zachovali túto tradíciu a odovzdávajú ich znalosti z generácie na generáciu?

Počet Bulharov, ktorí sa ešte profesionálne venujú záhradníctvu, sa v Maďarsku výrazne znížil. Snažíme sa preto nájsť nové formy zachovania tradície – napríklad prostredníctvom komunitných a školských záhrad.

Záujem o drobné hospodárenie, manuálnu prácu a kontakt s pôdou rastie – ľudia hľadajú spôsob, ako sa opäť priblížiť k prírode. Deti, ktoré sa už v škôlke či škole učia pestovať rastliny, sa tým dotýkajú radosti z vlastnej práce – a práve tu môžu bulharskí záhradníci odovzdať svoje skúsenosti.

Na jarňom Festivale kultúrneho dedičstva v

подаването на проекта. Работата по проекта бе координирана от доц. Йордан Тютюнков. Дирекцията за нематериално културно наследство, която от 2006 г. функционира към Етнографския музей на открито в Сентендре, оказва професионална помощ в изготвянето и допълването на документацията на проекта. Особено важно беше да се намерят тези моменти, от които е видно, че традицията продължава и днес. А такива не липсват: работата с училища и детски градини, които имат свои зеленчукови градини; ежегодното раздаване на разсад за отглеждане на домати и други зеленчуци; дните на домата, организирани също ежегодно в различни селища и райони на Будапеща; популяризиране на български рецепти за ястия със зеленчуци; проектът „По пътя на българските градинари“ и редовните конференции, които се организират по темата.

Как реагираха потомците на българските градинари в Унгария на новината за това признание?

Естествено радостта бе огромна и българите в Унгария, а и на другиместа, изпитаха законна гордост. Много е важно, че българското градинарство все още не е минало, а живо настояще, което ние се опитваме да запазим за потомците. Хубавото е, че ние, в Унгария, не се делим на градинари и неградинари. Всички си даваме сметка, че ако днес българите тук са уважавани и ценени, това се дължи на доброто име, което са си създали. Децата и внуците на онези, първите градинари, днес имат различни професии, те са уважавани специалисти в различни области на знанието, науката, бизнеса и изкуството. Радостното е, че именно тези потомци стоят днес начело на Дружеството, на различните организации и за тях е много важно да пазят това добро име. И всяко поколение се гордее не само с постиженията на предците, но и със своите собствени дела. Ако някога, преди повече от сто години, българските градинари са изхранвали градското население с пресни зеленчуци, днес техните потомци изразяват своето уважение към тяхното дело с увековечаването му в регистъра за нематериалното културно наследство.

Има ли все още семейства, които пазят традициите и предават знанията от поколение на поколение? Тук, в Братислава, много потомци на българските градинари се занимават с градинарство основно за удоволствие у дома, но за малцина то остава и професионална практика.

Броят на българските градинари, за които градинарството продължава да е поминък и в Унгария, е намалял рязко. Затова ние търсим начини и практики традицията да бъде запазена в съвременни условия. Все по-голям става интересът към малките стопанства, към обикновения труд, докосването със земята, когато човек може да пипне и вкуси материалния резултат от своя труд. Отдалечаването от природата, от физическия

skanzene v Szentendre sme rozdávali sadenice paradajok – záujem bol obrovský a ľudia sa pýtali, ako sa o ne starať. Rozdávali sme im aj bulharské recepty.

Ty sama si dlhé roky aktívna v kultúrnych projektoch a spájaš bulharskú a maďarskú kultúru. Čo toto uznanie znamená pre teba osobne?

Je to pre mňa obrovská radosť. Mojou úlohou bolo spolupracovať s médiami a propagovať myšlienku

medzi bulharskými inštitúciami doma aj v zahraničí.

Naším cieľom je pokračovať ďalej – dosiahnuť, aby sa bulharské záhradníctvo dostalo aj do svetového

registra UNESCO. Je to veľká výzva, ale nevzdávame sa.

Máš nejakú spomienku alebo príbeh, ktorý ťa osobne dojal?

труд става все по-голям проблем за човечеството. Затова българското градинарство може да се съживи и оцелее в обществените градини, в хобито на хората. В училищата и детските градини, когато децата от малки се докоснат до радостта да отгледаш нещо с ръцете си. Но за това също е необходимо знание и опит, който българските градинари могат да предадат. През пролетта на срещата на фестивала на културното наследство, който се провежда в Сканзена в Сентендре, раздавахме разсад за домати. Имаше огромен интерес, хората се интересуваха как да отглеждат домати, раздадохме и български рецепти.

Ти самата от години се занимаваш с културни инициативи и си мост между двете култури – българската и унгарската. Какво означава това признание за теб лично?

За мене също е огромна радост. Моята задача в случая беше да работя с медиите и популяризирането на идеята сред българските институции, сред българите в чужбина. За нас е много важно да намерим съмишленици, за да продължим работата по признаването на българското градинарство не само в Унгария. Бихме искали то да бъде включено в световния регистър на ЮНЕСКО. Тази задача изглежда много амбициозна, има огромна работа по нея, но ние нямаме намерение да се отказваме.

Имаш ли спомен или история, свързана с потомците на градинарите, която те е докоснала особено?

Когато работех в телевизионното предаване „Рондо“, което редовно прави и репортажи за българи и български събития, неведнъж съм ходила да снимам български градинари или търговци – може би едни от последните. Това е един изключително тежък труд. Лягали са след полунощ, а сутрин са ставали още в зори, за да тръгват на пазар или да продължат работата в градината. Един от тези градинари ни разказа, че имали приказка: сутрин като се събудели, цървулите, закачени на пирона, още се клатели от нощес. В този разказ обаче нямаше оплакване, а младежко безгрижие – работим, но и печелим. След този тежък труд, когато тръгвали за България, си купували костюм, бомбе и отивали да си направят фотографии. Наистина има много такива запазени фотографии с елегантни млади хора, издокарани с хубави дрехи – не можеш да си представиш, че са същите, които са работели денонощно в градината. В земеделския труд, колкото и да е тежък, има понякога и отдиш. Тогава идва времето на празниците, на сватбите, на заслужената почивка.

Смяташ ли, че това признание ще помогне за по-голяма видимост на българската култура в Унгария?

Несъмнено. Впрочем и досега българите тук се свързват преди всичко с градинарството. Днес ние имаме много повече неща за показване.

Keď som pracovala v televíznom programe Rondo, často sme nakrúcali reportáže o bulharských záhradníkoch – možno o posledných, ktorí sa tejto práci ešte venovali. Bola to veľmi ťažká práca – chodili spať po polnoci a vstávali pred svitaním.

Jeden záhradník nám povedal, že mali taký vtip: „Keď sme sa ráno zobudili, naše krpce, ktoré viseli na klinci, sa ešte hojdali od noci.“

V jeho rozprávání však nebolo sťažovanie sa, ale mladícka radosť – pracujeme, ale aj zarábame. A keď sa na jeseň vracali do Bulharska, kúpili si oblek,

klobúk a išli sa dať odfotiť – z tých čias sa zachovalo veľa krásnych fotografií mladých mužov, elegantných, hrdých na svoju prácu.

Myslíš, že toto uznanie pomôže väčšej

Радвам се, че това отличие дава повод да се заговори за българите, за България. В Сканзена ще бъде създадена типична българска радица, която ще бъде включена в учебната програма. Деца от различни училища ще имат възможност не само да видят градината, но и да се запознаят как функционира поливната система, например. Получаваме много повече възможности за популяризиране на нашата култура – чрез фолклора, чрез образованието.

Какво би искала да кажеш на читателите на „Сънародник“ във връзка с този успех?

Българите в Словакия имат много сходна съдба. Познавам много градинарски семейства, чиито роднини са в Словакия, някои дори известно време са работили там на градина. Много бих се радвала, ако в продължението на нашата инициатива се включат и българите в Словакия и един ден да видим името си в световния регистър на ЮНЕСКО. Трябва да вярваме в себе си и тогава всичко се получава.

Поздравявам ви за всички усилия и за постигнатото! Стискайте ни палци – при нас процесът тепърва започва, но вярвам, че ще се получи и че българското градинарство в Словакия също ще намери своето признание.

снимки: Музей на гурбетчийското градинарство – Лясковец

РУСИ ЧАНЕВ ЧЕТЕ НА БЪЛГАРИТЕ ПО СВЕТА “ПОД ИГОТО”

На 19 февруари 2025 г. актьорът от Народния театър Руси Чанев представи в Братислава нова, адаптирана версия на великия роман на Иван Вазов „Под игото“. Събитието се проведе в Актовата зала на Българското средно училище „Христо Ботев“ пред ученици, учители и родители, а домакин бе г-н Николай Йорданов – директор на училището. То бе посветено на деня на обесването на Васил Левски, чиито портрети, рисувани от учениците, украсяваха фойетата на училището. Патрон на проявата бе Н. Пр. извънредният и пълномощен посланик на Република България – г-н Васил Петков, а официален

viditeľnosti bulharskej kultúry v Maďarsku?

Určite áno. Aj doteraz si Maďari spájali Bulharov najmä so záhradníctvom, no dnes môžeme ukázať oveľa viac.

V Skanzene v Szentendre sa vytvorí typická bulharská záhrada, ktorá sa stane súčasťou vzdelávacích programov. Deti sa tam budú môcť naučiť, ako funguje zavlažovací systém a ako sa pestuje zelenina. To otvára nové možnosti na propagáciu bulharskej kultúry – nielen cez folklór, ale aj cez vzdelávanie.

Čo by si chcela odkázať čitateľom časopisu Kraján v spojitosti s týmto úspechom?

Bulhari na Slovensku majú podobný osud. Poznám mnoho záhradníckych rodín, ktorých príbuzní žijú práve na Slovensku, niektorí tam aj istý čas pracovali.

Veľmi by som sa tešila, keby sa Bulhari na Slovensku pripojili k našej iniciatíve a aby sme raz všetci spoločne videli naše meno zapísané v svetovom zozname UNESCO. Musíme veriť v seba – a potom sa všetko podarí.

Blahoželám vám k všetkému úsiliu a dosiahnutým úspechom! Držte nám palce – u nás sa proces ešte len začína, ale verím, že sa nám to podarí a že aj bulharské záhradníctvo na Slovensku si nájde svoje uznanie..

Fotky: Múzeum záhradkárskeho gurbetčijstva – Laskovec

RUSI ČANEV ČÍTAL BULHARSKEJ DIASPÓRE DIELO IVANA VAZOVA SPOD JARMA

19. februára 2025 predstavil člen Bulharského Národného divadla herec Rusi Čanев v Bratislave novú adaptovanú verziu veľkého románu Ivana Vazova Spod Jarma.

Podujatie sa konalo v aule bulharskej školy Christa Boteva za prítomnosti žiakov, pedagógov a rodičov. Hostiteľom literárneho čítania bol pán Nikolaj Jordanov – riaditeľ školy.

Podujatím si organizátori pripomenuli deň obesenia Vassila Levskeho. Jeho portréty, ktoré maľovali žiaci, boli vystavené na chodbách školy. Podujatie sa konalo pod záštitou J. E. mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Bulharskej republiky

гост – консулт на страната ни г-жа Габриела Примова. В събитието участва и Кин Стоянов – директор на програма „Христо Ботев“ на Българското национално радио, който подари на училището и на БКИ киноромана на баща си – Радой Ралин, „Аз съм Левски“.

Представянето на „Подигото“ пред българските училища и институции в чужбина е мащабно начинание, в което си партнират Българското национално радио (БНР), в лицето на Радиотеатъра на програма „Христо Ботев“, издателство „Изток-Запад“, българските институции в чужбина и Асоциацията на училищата в чужбина.

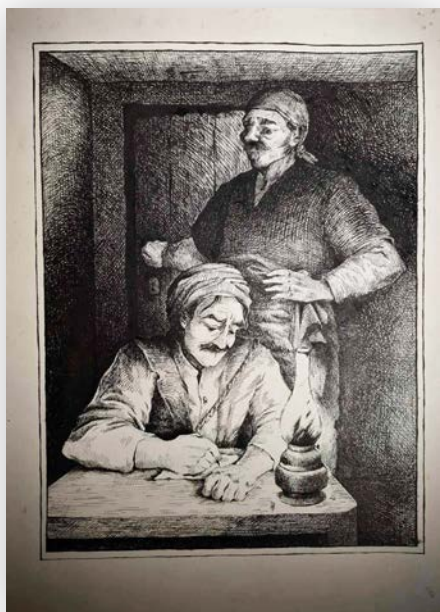
Пред десетките ученици, които изпълниха тематична програма от стихове, посветени на Апостола, Руси Чанев разкри, че авторите на изданието имат амбицията да представят една по-събрана, по-стегната и емоционално изчистена сюжетна история. Новата версия на книгата се разпространява и като аудио поредица, озвучена от актьора. Руси Чанев сподели, че е работил по

в Slovenskej republike pána Vassila Petkova a oficiálnou hostkou bola pani Gabriela Primova, bulharská konzulka.

V umeleckom prednese účinkoval aj Kin Stojanov – riaditeľ kanála Christo Botev - Bulharského národného rozhlasu, ktorý daroval škole aj BKI kиноромán svojho otca Radoja Ralina – Ja som Levski.

Predstavovanie románu Spod jarma na bulharských školách a inštitútoch v zahraničí je rozsiahla iniciatíva, na ktorej sa podieľajú Bulharský národný rozhlas, konkrétne Program dramatického vysielania kanála Christo Botev, vydavateľstvo Východ-Západ, bulharské kultúrne inštitúty v zahraničí a Asociácia bulharských škôl v zahraničí.

Prítomným hosťom a žiakom, ktorí prispeli k atmosfére recitáciou básní venovaných apoštolovi Levskemu, vysvetlil, že ambíciou autorov vydania je predstaviť zhustenú, skrátenú verziu a emocionálne priamu dejovú líniu. Okrem knižného vydania sa nová verzia šíri aj ako audio relácia, v hereckom podaní Rusiho Čaneva, ktorý prezradil, že na

новата адаптация над седем години, за да запали интереса към "Под игото" като към една ярка, приключенска и много увлекателна книга. Защото битът и понятията на хората не са същите, както отпреди стотина години. Класиката, която се чете в оригинал, е трудно разбираема за съвременната младеж и авторите хвърлят спасителен мост към тази знакова книга за Българското възраждане, нова история и литература, защото това е романът, който проправя пътеката към българското самосъзнание.

По записите на отделните глави на романа Руси Чанев е работил съвместно с Радиотеатъра на БНР. „Книгата е посветена на българските деца по света“, съобщават издателите от „Изток-Запад“, а Асоциацията на българските училища в чужбина е предоставила книгата на български неделни училища зад граница. Изданието е илюстрирано от ученици от Националното училище за изящни изкуства „Илия Петров“ в София. На екран беше прожектирано и интервю с една от учениците на Художественото училище.

В Братислава българският класик Иван Вазов е добре познат, дори има улица, кръстена на неговото име. Затова, освен към българската аудитория, събитието и най-вече книгата, са ориентирани към словашките ни приятели и техните деца – ученици в Българското училище „Христо Ботев“, които със сигурност ще оценят благородното дело, тъй като и те имат подобни глави в своята история.

Автор: **БКИ**

НОВ ЕТАП В СЛОВАШКО-БЪЛГАРСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Словакия и България откриват нова страница в своето партньорство. Последните официални визити на високо равнище показваха ясно желание за задълбочаване на политическия диалог и икономическите връзки.

Срещи на високо равнище

В София словашкият външен министър Юрай Бланар беше приет от президента Румен Радев, министъра на външните работи Георг Георгиев и председателя на Народното събрание Наталия Киселова.

„Словакия и България са много близки държави, които споделят сходни позиции в редица международни организации и области“, подчерта министър Бланар.

От своя страна Наталия Киселова заяви, че България високо цени приятелските двустранни отношения и благодари за подкрепата на Словакия по пътя към Шенген и бъдещото членство в ОИСР.

Икономическо сътрудничество

новей адаптации pracoval vyše sedem rokov. Jej cieľom je vzbudiť záujem o dielo Spod Jarma ako o výraznú dobrodružnú a napínavú knihu. Lebo podmienky a spôsob života ľudí sú iné ako pred sto rokmi. Klasika, ktorá sa číta v origináli je dnešnej mládeži ťažko pochopiteľná, úmyslom autorov je vytvoriť záchranný most k tejto významnej knihe literatúry bulharského Obrodzenia, k novým dejinám a literatúre. Lebo je to román, ktorý razí cestu bulharského sebauvedomenia.

Na nahrávkach jednotlivých kapitol románu spolupracoval s dramatickou redakciou BNR. „Kniha je venovaná bulharským deťom vo svete“- informuje vydavateľstvo Východ-Západ a Asociácia bulharských škôl v zahraničí. Knihu ilustrovali študenti Národnej školy výtvarných umení Ilju Petrova v Sofii. Počas prezentácie uviedli video-interview s jednou zo žiačok Výtvarnej strednej školy.

V Bratislave je bulharský klasik Ivan Vazov dobre známy, dokonca je po ňom pomenovaná aj ulica. Preto naše podujatie nepredstavujeme len bulharskému publiku, ale aj našim slovenským priateľom a ich deťom – žiakom bulharskej školy Christa Boteva, ktorí určite ocenia vzácne dielo, lebo aj v ich dejinách sú podobné životné kapitoly.

Auto: **BKI**

NOVÁ ETAPA V SLOVENSKO-BULHARSKÝCH VZŤAHOCH

Slovensko a Bulharsko otvárajú novú stránku svojho partnerstva. Posledné oficiálne návštevy na vysokej úrovni jasne ukázali vôľu prehĺbiť politický dialóg a hospodárske väzby.

И двете страни виждат голям потенциал за разширяване на сътрудничеството в иновациите, технологиите, енергетиката и туризма: „Взаимният търговски обмен вече надхвърля един милиард евро, но това не е неговият максимум“, отбелязва словашкият външен министър.

България и пътят към еврото

Приемането на еврото е един от ключовите приоритети на България. По време на визитата си в София, словашкият външен министър Юрай Бланар сподели опита на своята страна, която въведе общата валута още през 2009 година: „Еврот ускори привличането на чуждестранни инвестиции и направи Словакия по-привлекателна за бизнеса. То ни помогна да преминем по-леко през трудни кризисни периоди“, подчерта министърът.

Той допълни, че 86% от словашките граждани и 90% от представителите на бизнеса оценяват положително въвеждането на еврото. Според него валутният съюз превърна Словакия в „врата за инвеститорите към целия европейски пазар“.

България, посочи Бланар, може да използва този опит, за да осъществи успешен преход към единната валута и да извлече максимални ползи от интеграцията.

Енергетика и сигурност

Stretnutia na vysokej úrovni

V Sofii bol slovenský minister zahraničných vecí Juraj Blanár prijatý prezidentom Rumenom Radevom, ministrom zahraničných vecí Georgim Georgievom a predsedníčkou Národného zhromaždenia (parlamentu) Nataliou Kiselovou.

„Slovensko a Bulharsko sú veľmi blízke krajiny, ktoré zdieľajú podobné postoje v mnohých medzinárodných organizáciách a oblastiach,“ zdôraznil minister Blanár.

Na druhej strane Nataliya Kiselova uviedla, že Bulharsko si vysoko cení priateľské bilaterálne vzťahy a poďakovala Slovensku za podporu na ceste do Schengenu a pri budúcom členstve v OECD.

Hospodárska spolupráca

Obe krajiny vidia veľký potenciál na rozšírenie spolupráce v oblasti inovácií, technológií, energetiky a cestovného ruchu.

„Vzájomný obchodný obrat už presahuje jednu miliardu eur, no to nie je jeho maximum,“ uviedol slovenský minister zahraničných vecí.

Bulharsko a cesta k euru

Prijatie eura je jednou z kľúčových priorít Bulharska. Počas svojej návštevy v Sofii sa slovenský minister Juraj Blanár podelil o skúsenosti svojej krajiny, ktorá spoločnú menu zaviedla už v roku 2009.

„Euro urýchlilo príchod zahraničných investícií

Енергетиката също заема важно място в дневния ред. България и Словакия споделят визия за развитието на ядрената енергетика като ключ към климатичната неутралност и поставят акцент върху енергийната сигурност и диверсификацията на доставките.

Поглед към бъдещето

„Вярвам, че България успешно ще се присъедини към еврозоната и че ще продължим да развиваме нашето сътрудничество на всички равнища“, заяви Юрай Бланар.

Наталия Киселова допълни: „Неизползваният потенциал на двустранните отношения е голям – и именно той е нашето предизвикателство за бъдещето.“

Източник: **Министерство на външните работи на Словакия**

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРАЗНИК НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ - ДЕНЯТ НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО В БРАТИСЛАВА

На 3 март 2025 г. в Братислава бе тържествено отбелязан националният празник на Република България – Денят на освобождението през 1878 г. В изящния Примациален дворец в Стария град се състояха концерт и последващ прием, като специален гост на събитието бе заместник-министърът на външните работи и европейските въпроси на СР Растислав Хованец, който произнесе слово.

На събитието се отзоваха около 200 гости, сред които заместник-началникът на ГЩ на словашките въоръжени сили генерал Мирослав Лоринц, 36-има посланици и 12 временно управляващи или заместник-ръководители на мисии, двама депутати, над 10 представители на МВНРЕВ, директори от няколко министерства, представители на научните

a urobilo Slovensko atraktívnejším pre podnikanie. Pomohlo nám prejsť aj náročnými krízovými obdobiami,“ zdôraznil minister.

Dodal, že 86 % slovenských občanov a 90 % podnikateľov hodnotí zavedenie eura pozitívne. Podľa neho sa eurozóna stala pre Slovensko „bránou pre investorov na celý európsky trh“.

Bulharsko, uviedol Blanár, môže tieto skúsenosti využiť, aby zvládlo úspešný prechod na jednotnú menu a získalo z integrácie maximálne výhody.

Energetika a bezpečnosť

Energetika má v spoločnom programe významné miesto. Bulharsko a Slovensko zdieľajú víziu rozvoja jadrovej energetiky ako kľúčového prvku klimatickej neutrality a zdôrazňujú dôležitosť energetickej bezpečnosti a diverzifikácie dodávok.

Pohľad do budúcnosti

„Verím, že Bulharsko sa úspešne pripojí k eurozóne a že budeme naďalej rozvíjať našu spoluprácu na všetkých úrovniach,“ uviedol Juraj Blanár.

Nataliya Kiselova dodala:

„Nevyužitý potenciál bilaterálnych vzťahov je veľký – a práve to je naša výzva do budúcnosti.“

Zdroj: **Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky**

ŠTÁTNY SVIATOK BULHARSKEJ REPUBLIKY - DEŇ OSLOBODENIA V BRATISLAVE

3. marca 2025 sme si slávnostne uctili štátny sviatok Bulharskej republiky – Deň oslobodenia (v roku 1978). V krásnom Primaciálnom paláci starého mesta Bratislavy sa konal koncert, ktorom nasledovala recepcia. Mimoriadnym hosťom udalosti bol štátny tajomník ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Rastislav Chovanec, ktorý

и академичните среди, преподаватели българи, културни дейци, ръководният състав на Българското средно училище „Христо Ботев“, наши сънародници, живеещи в Словакия, приятели на България. Концертът бе организиран от Българския културен институт в Братислава, а водещ на събитието бе директорът на БКИ Ваня Радева.

Тържествената проява започна с изпълнение на химните на Република България и на Словаката България, след което слово произнесе българският извънреден и пълномощен посланик Васил Петков. Той постави датата 3 март в исторически контекст, подчертавайки значението ѝ за възстановяване на българската държавност и отдаде дължимото на героите, дали живота си за нашата дългоочаквана свобода. Посланик Петков направи и кратък преглед на приятелските вековни връзки между българи и словаци и между днешните съвременни

predniesol príhovor.

Na podujatí sa zúčastnilo približne 200 hostí, medzi inými generálmajor Miroslav Lorinc, zástupca generálneho štábu ministerstva obrany SR, riaditelia niekoľkých ministerstiev, zástupcovia vedeckej a akademickej obce, pedagógovia, bulharisti, kultúrni pracovníci, vedenie Bulharskej strednej školy Christa Boteva, naši krajanovia žijúci na Slovensku a priatelia Bulharska. Koncert organizoval Bulharský kultúrny inštitút v Bratislave a moderátorkou podujatia bola riaditeľka BKI pani Vanja Radeva.

Slávnosť sa začala štátnymi hymnami Bulharskej republiky a Slovenskej republiky, po ktorých predniesol úvodný príhovor mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Bulharskej republiky J.E. Vassil Petkov. Uviedol historické súvislosti dátumu 3. marec, zdôrazňujúc ich význam v znovunastolení bulharskej štátnosti a vzdal hold hrdinom, ktorí položili život za našu dlhoočakávanú slobodu. Veľvyslanec Petkov v krátkosti zhrnul odveké priateľské bulharsko-

държави.

Държавният секретар (заместник-министър в МВнРЕВ) Растислав Хованец поздрави българите по повод 147-ата годишнина от Освобождението, припомняйки Шипченската епопея и стиховете на Ботев: „Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира!“

“Връзките между българи и словаци са откоleshни”, подчерта Хованец, давайки пример с видния литератор и журналист Светозар Хурбан Ваянски, който е автор на пътеписа “От София до Плевен” от 1910 г., приканващ словаците да опознаят по-добре славянските си събратя – българите. “Отношенията между нашите страни имат минало, но също така и бъдеще”, заяви държавният секретар, загатвайки за скорошна размяна на посещения.

Многобройната аудитория приветства топло двете изказвания и се наслади на концерта в памет на големия български композитор Панчо Владигеров, в който участваха неговият внук и съименник Панчо Владигеров младши, пианистката Мартина Табакова, нейният съпруг, известният актьор и музикант Костадин Георгиев-Калки, както и техният даровит син – 14-годишният Теодор Георгиев. Концертът представи шедьоври от творчеството на патриарха на българската

slovenské vzťahy, ako aj našich súčasných štátov.

Štátny tajomník MZV Rastislav Chovanec zablahoželal pri príležitosti 147. výročia Oslobodenia, spomenúc epopēju na vrchu Šipka a verše Ch. Boteva: Kto padne v boji za slobodu, nezomiera.

Vzťahy medzi Bulharmi a Slovákmi sú odveké, zdôraznil tajomník Chovanec, spomínajúc významného literáta a novinára Svetozára Hurbana Vajanského, autora cestopisu zo Sofie do Plevna z roku 1910, ktorým pozýval Slovákov, aby lepšie spoznali svojich slovanských bratov Bulharov. Vzťahy medzi našimi krajinami majú minulosť, ale aj budúcnosť, vyhlásil štátny sekretár, narážajúc na nedávne priateľské návštevy.

Početné publikum vrelo prijalo oba príhovory a užilo si koncert, venovaný pamiatke veľkého bulharského skladateľa Panča Vladigerova, na ktorom účinkoval jeho vnuk a menovec Pančo Vladigerov Jr, klaviristka Martina Tabakova, jej manžel, známy herec a hudobník Kostadin Georgiev - Kalki a ich nadaný syn, 14-ročný Teodor Georgiev.

Koncert uviedol poklady z tvorby barda bulharskej symfonickej hudby v novom formáte v originálnych aranžmánoch pre neštandardné hudobné zoskupenie – vokál, bicie (xylofón, vibrafón) a klavírnej hudby pre 4 ruky.

Kalki je umelecký pseudonym Kostadina

симфонична музика с нов формат и с оригинални аранжирменти, адаптирани за нестандартен състав – глас, ударни инструменти (ксилофон, вибратон), флейта и пиано на 4 ръце.

Калки е сценичното име на Костадин Георгиев. Популярността на неговата музика се дължи на символите, заложили в нея – Свобода, Любов, обединение на света. Д-р Костадин Георгиев – Калки завършва Медицинска академия през 1987 със златен медал и три дипломи за висше образование. Инициатор и участник е на няколко благотворителни кампании, свързани с детското здраве, както и с „SOS Детски селища“. Основател е на любимата в България музикална група МЕДИКУС.

Мартина Табакова е завършила Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, София. Лауреат на национални и международни конкурси в Италия, Франция, Полша и др. Носител е на престижната награда „Музикант на годината“ 2019 г. на Българското национално радио. През 2022 г. е отличена с престижната награда „Златно перо“ на „Кантус Фирмус“ и галерия „Макта“ за постижения в областта на културата. Мартина Табакова е номинирана и за изпълнител на тазгодишната анкета „Изпълнител на годината“.

Теодор Георгиев е син на Костадин Георгиев – Калки и Мартина Табакова. Учи в Националното музикално училище „Любомир Пипков“. Носител е на първи награди сред които „World Vision International Music Contest“, Ню Йорк „International Contest Prometheus“, Италия и др. Теодор свири на няколко инструмента, между които ксилофон, перкусии, ударни инструменти и китара.

Панчо Владигеров – младши продължава традициите на своята фамилия като концертиращ пианист и клавирен педагог. Учи в музикалните колежи във Ваймар и Берлин. Завършва Висшата академия за музика „Ханс Айслер“ в Берлин. Важно значение за неговото музикално израстване има дядо му. Концертира в много страни от Европа, Канада и Япония, носител е на много награди. Понастоящем провежда майсторски класове и е доцент по пиано във Висшата музикална школа „Лео Кестенберг“ – Берлин.

След музикалната проява се състоя представителен прием с българско вино в залите на старинния дворец.

Автор: БКИ

ИНТЕРВЮ С МАРИО БЛАШЧАК, ИКОНОМИЧЕСКИ КОМЕНТАТОР НА ВЕСТНИК „HOSPODÁRSKE NOVINY“

България се подготвя за влизане в еврозоната – тема, която поражда множество въпроси, дискусии, но и опасения.

Georgieva. Popularitu svojej hudby získal najmä vďaka symbolom, ktoré obsahuje. Sloboda, láska, zjednotenie sveta. Je iniciátorom a aktérom niekoľkých hudobných dobročinných kampaní na osvetu zdravia detí, ako aj SOS dediniek pre deti. Je zakladateľom skupiny MEDIKUS.

Martina Tabakova ukončila Národnú hudobnú akadémiu Prof. Panča Vladigerova v Sofii. Je laureátkou štátnych a zahraničných hudobných súťaží, v Taliansku, vo Francúzsku, Poľsku a ďalších. Je nositeľkou prestížnej ceny Hudobník roka 2019 Bulharského národného rozhlasu. V roku 2022 získala prestížne ocenenie Zlaté pero organizácie Cantus Firmus a galérie MAKTA za kultúrny čin roka. Martina Tabakova bola nominovaná vo výročnej ankete za interpretku roka.

Teodor Georgiev, syn Kostadina Georgieva – Kalkiho a Martiny Tabakovej, študuje na Národnej hudobnej škole Ľubomira Pipkova. Je nositeľom ocenení ako napr. World Vision International Music Contest v New Yorku, International Contest Prometheus v Taliansku a ďalších. Teodor hrá na niekoľkých hudobných nástrojoch: xylofóne, bicích nástrojoch a gitare.

Autor: BKI

ROZHOVOR S MÁRIOM BLAŠČÁKOM, EKONOMICKÝM KOMENTÁTOROM HOSPODÁRSKÝCH NOVÍN

Bulharsko sa pripravuje na vstup do eurozóny – téma, ktorá vyvoláva množstvo otázok, diskusií, ale aj obáv. Slovensko má už viac ako pätnásť rokov skúsenosť s eurom a jeho prijatím v roku 2009.

Preto je cenné pozrieť sa na túto tému aj očami odborníka, ktorý bol priamo pri tom.

O svoje skúsenosti a postrehy sa s nami podelil Mgr. Mário Blaščák, PhD., ekonomický analytik, komentátor denníka Hospodárske noviny, ktorý sa dlhé roky venoval makroekonomickým témam, medzinárodným financiám a procesom spojeným so zavedením eura na Slovensku.

Pán Blaščák, ako si spomínate na obdobie pred zavedením eura na Slovensku? Aké boli najväčšie výzvy, obavy a očakávania v tom čase – medzi odborníkmi aj medzi verejnosťou?

Najväčšie obavy pred zavedením eura panovali z toho, či prechod zo slovenskej koruny na euro neprinesie zdražovanie. Čiastočne sa ľudia báli aj straty suverenity, pretože Slovensko sa formálne stalo samostatným štátom len v roku 1993 odčlenením od vtedajšieho Československa, ale to boli menej podstatné obavy. Ľudia sa báli najmä zdražovania.

Národná banka Slovenska bola už roky pred zavedením eura veľmi aktívna pri komunikácii najmä s odbornou verejnosťou. V odborných kruhoch sa vtedy hovorilo o Balassa-Samuelsonovom efekte,

С нас сподели своите наблюдения и опит д-р Марио Блашчак – икономически анализатор и коментатор на вестник "Hospodárske noviny", който дълги години се занимава с макроикономически теми, международни финанси и процесите, свързани с въвеждането на еврото в Словакия.

Най-големите страхове преди въвеждането на еврото бяха свързани с това дали преходът от словашка крона към евро няма да доведе до поскъпване. Отчасти хората се опасяваха и от загуба на суверенитет, защото Словакия стана самостоятелна държава едва през 1993 година след отделянето ѝ от тогавашната Чехословакия, но това бяха по-маловажни страхове. Основният страх беше именно от поскъпване.

По-бързият растеж на инфлацията в конвергиращата страна се смяташе за недостатък, но за малка и търговски силно ориентирана страна като Словакия това беше пренебрежим проблем.

Като банков анализатор учавах в редица експертни семинари и конференции с участието на бившия министър на финансите Иван Миклош и на бившия управител на Централната банка Иван Шрамко, който е, така да се каже, „кръстникът на еврото“ в Словакия.

hypotéza ktorého predpokladá, že dochádza k cenovej konvergencii medzi menej a viac rozvinutými krajinami zdieľajúcimi spoločnú menu. Rozdiely v produktivite medzi rozvinutými a menej rozvinutými krajinami v sektore obchodovateľných tovarov ovplyvňujú mzdy a ceny v sektore neobchodovateľných tovarov.

Vy ste sa aktívne zúčastnili na prípravách a diskusiách okolo prijatia eura. Čo podľa vás bolo rozhodujúcim faktorom, že Slovensko dokázalo úspešne zvládnuť tento proces?

Sám som sa ako bankový analytik zúčastnil viacerých odborných seminárov a konferencií za účasti bývalého ministra financií Ivana Mikloša či bývalého guvernéra Ivana Šramka, ktorý je takpovediac „krstným otcom eura“ na Slovensku.

A portrait of a man with long, wavy brown hair and light blue eyes. He is wearing a dark jacket over a light-colored striped shirt. He is resting his chin on his right hand, looking directly at the camera with a serious expression. The background is a plain, light-colored wall.

Ostatné je len technická a logistická pripravenosť na zmenu. A to je práca pre vojakov administratívy. Najdôležitejšie je však včasne dopredu pripraviť obyvateľov na zmenu. Teda komunikovať, vysvetľovať a nekonečne argumentovať, prečo je to pre krajinu výhodou.

Pre krajinu akou je Slovensko, kde pomer zahraničného obchodu dosahoval na konci minulého roka 176 percent HDP a dve tretiny z toho tvoril obchod s krajinami eurozóny je euro priam nevyhnutnosťou. Prináša nesporné transakčné výhody a úspory vo výške

критерии и централната ѝ банка последователно и дългосрочно комуникира прехода към еврото, така се елиминира политическият натиск – както от експертите, така и от широката общественост.

Останалото е въпрос на техническа и логистична готовност – работа на администрацията. Най-важното обаче е хората да бъдат подготвени навреме – да им се обяснява, да се комуникира и да се аргументира постоянно защо това е предимство за страната.

От икономическа гледна точка – какви са според вас най-големите ползи от въвеждането на еврото за Словакия? И обратно – какви отрицателни ефекти се проявиха с времето?

За страна като Словакия, където обемът на външната търговия достига 176% от БВП, а две трети от него е с държави от еврозоната, еврото е направо необходимост. То носи несъмнени транзакционни предимства и спестявания в размер на няколко процента от БВП – номинално около 2–3 милиарда евро.

Тези предимства се отнасят главно до бизнеса, тоест предприятията. За словаците еврото също улесни пътуването в други страни от еврозоната, но от гледна точка на националната икономика то беше най-важно именно за корпоративния сектор.

Недостатъкът за хората е, че гледайки назад, еврото ускори ценовата конвергенция – с други думи, поскъпването се случи по-бързо. Това е точно ефектът на Баласа–Самуелсън, който някои експерти предвиждаха още преди 16 години – навече в сектора на услугите, които не се търгуват международно. Няма да отидете да се подстрижете или да пиете кафе на 200 километра, само защото там е малко по-евтино.

България днес преминава през подобен процес, но дискусиите за влизането в еврозоната понякога са придружени от дезинформация и несигурност. От ваша гледна точка – на какво трябва най-много да обърне внимание българското общество?

България има една неблагоприятна разлика спрямо Словакия – тя въвежда еврото във време, когато социалните мрежи процъфтяват, а дезинформацията се разпространява в тях като микроби в нагрятата чашка на Петри.

Най-важното е да се избере силен и доверен комуникатор – авторитет, на когото българите вярват и когото свързват със стабилността. Това трябва да бъде основният говорител. Но в този последен етап, когато всъщност всичко вече е решено, е малко късно за големи убеждавания. Въпреки това една силна комуникационна кампания за предимствата на еврото може да убеди мнозина скептици.

Кои стъпки според вас трябва да бъдат приоритет за успешното въвеждане на еврото – от гледна точка на държавата, но и по отношение на информирането на гражданите?

пър процент HDP. Номинално то може да бъде úспора 2-3 милиарда еур.

Тáто úспора, респектíве вýхода, са тýка наjmá комерчней сфэры, тедá подников. Аj Словáком то улáћило cestovanie до краjín зdieľajúcich euro, no národohospodársky bolo euro dôležité hlavne pre podnikovú sféru.

Nevýhodou eura pre ľudí je, že hľadiac späť, prinieslo rýchlejšiu cenovú konvergenciu Slovenska. Ľudsky povedané, zdražovanie prebehlo rýchlejšie. A to presne ako podľa učebnice v sektore neobchodovateľných služieb. Nepôjdete sa predsa ostriať či nepôjdete na kávu do mesta vzdialeného 200 kilometrov, len preto, že je to o trochu lacnejšie. To je presne ten Balassa-Samuelsonov efekt, na ktorý niektorí odborníci pred 16 rokmi upozorňovali.

Bulharsko dnes prechádza podobným procesom, no diskusia o vstupe do eurozóny je niekedy sprevádzaná dezinformáciami a neistotou. Z vášho pohľadu – na čo by si mala dať bulharská spoločnosť najväčší pozor?

Bulharsko má v porovnaní so Slovenskom jednu nevýhodu, ktorou je, že zavádza euro v čase kvitnúcich sociálnych sietí, na ktorých sa dezinformáciám darí ako mikróbom v zahriatej Petriho miske.

Najdôležitejšie je vybrať si silného a dôveryhodného komunikátora, teda autoritu, ktorej Bulhari veria a s osobou ktorej si spájajú stabilitu. To by mal byť hlavný komunikátor. No v tejto poslednej fáze, keď je de-facto už o všetkom rozhodnuté, je na nejaké veľké presvedčovanie už tak trochu neskoro. Silná komunikačná kampaň o výhodách aura však môže presvedčiť mnohých pochybovačov.

Ktoré kroky by podľa vás mali byť prioritné pre úspešné prijatie eura – z pohľadu štátu, ale aj z hľadiska informovania občanov?

Bulharsko si prešlo cestou konvergenie ekonomiky. A to je to podstatné. Menovú stabilitu ste úspešne zvládli tiež. Kľúčová je kredibilita centrálnej banky ako administrátora prechodu na euro. Všetko ostatné zariadenia banky. Väčšina z nich je v Bulharsku zahraničných, ktoré majú tento proces zvládnutý. V tejto fáze je to z môjho pohľadu už len technicko-technologický proces.

Dá sa povedať, že euro je dnes pre Slovensko výhodou aj v časoch kríz, ako bola pandémia či energetická kríza?

Slovensko zaviedlo euro v januári 2009, teda práve v momente, kedy vo svete dosahovala finančná a následne hospodárska kríza po krachu investičnej banky LehmanBrother svoj vrchol. Slovenskú korunu to hneď po prechode na euro už nemalo ako dostať do turbulencií. No otázne je, či nás euro naozaj zachránilo pred krízou, alebo jej dôsledky len zmiernilo či oddialilo.

V tom istom momente totiž kurz susedného poľského zlotého oslabil o 30-40 percent, čo však spôsobilo dramatické zlacnenie poľského exportu a Poľsko sa ako jediná krajina v EÚ v roku 2009 vyhla ekonomickej recesii a prepadu HDP. Takže prechod na

България вече е извървяла пътя на икономическата конвергенция – и това е основното. Успешно сте запазили и валутната стабилност. Ключов фактор е доверието в централната банка като администратор на прехода към еврото.

Всичко останало ще бъде уредено от банките. Повечето от тях в България са чуждестранни и вече имат опит с този процес. В този етап според мен става дума главно за технически и технологичен преход.

Може ли да се каже, че еврото е предимство за Словакия и във времена на кризи – като пандемията или енергийната криза?

Словакия въведе еврото през януари 2009 г. – точно когато световната финансова криза след фалита на инвестиционната банка Lehman Brothers достигна своя връх. Така словашката крона вече не можеше да бъде подложена на турбуленции. Въпросът е дали еврото наистина ни спаси от кризата, или просто смекчи, или отложи нейните последици.

По същото време курсът на полските злоти отслабна с 30–40%, което направи полския износ много по-евтин – и Полша се оказа единствената страна в ЕС, която през 2009 г. избегна икономическа рецесия и спад на БВП.

Така че въвеждането на еврото при фиксиран курс може да бъде предимство, но не е задължително. Всичко зависи от гледната точка. Разбира се, политиките могат да представят това така, че да подкрепя техните аргументи – било в едната, било в другата посока.

Що се отнася до пандемията и енергийната криза – смятам, че без еврото словашката крона би била много по-нестабилна в тези събития, затова еврото, за мен, е поне котва на валутната стабилност.

Как оценявате ролята на медиите при информирането за такива важни икономически промени? Могат ли медиите да допринесат за намаляване на дезинформацията относно еврото?

Според мен има голяма разлика между сериозните медии и социалните мрежи. Социалните мрежи като Facebook, за разлика от медиите, не носят отговорност за съдържанието, а само го разпространяват. Проблемът е, че по-голямата част от сериозните медии днес са с платен достъп, а много хора получават информация основно от социалните мрежи, без да четат пълните статии – само заглавия или откъси. Това обаче води до непълна информация.

Медиите трябва да информират обществото за прехода към еврото безплатно, а държавата следва да покрие разходите им за тази обществена информационна кампания. Опасността от дезинформация е голяма – вижте какво направиха руските тролове в интернет и социалните мрежи с изборите в Румъния, Грузия и на други места по

euro pri fixnom kurze môže, ale nie nevyhnutne musí byť výhodou. Dôležitý je uhol pohľadu. Samozrejme, že politici to môžu sugestívne ľuďom nahovárať v prospech toho, či onakého argumentu.

Ak sa pýtate na pandémiu, či energetickú krízu, predpokladám, že bez eura by bola bývalá slovenská koruna veľmi volatilná pri týchto udalostiach, takže euro považujem za kotvu minimálne kurzovej stability.

Ako hodnotíte úlohu médií pri informovaní o takýchto dôležitých ekonomických zmenách? Môžu médiá podľa vás prispieť k znižovaniu dezinformácií o eure?

Ja to vidím tak, že je veľký rozdiel medzi serióznymi médiami a sociálnymi sieťami. Sociálne siete ako napríklad Facebook totiž na rozdiel od médií nezodpovedajú za obsah, len ho šíria medzi používateľmi. No problémom je, že drvivá väčšina seriózných médií je dnes na internete spoplatnená a mnoho bežných ľudí sa o svete dozvedá zo sociálnych sietí, nie z médií. Neplatia si za obsah a tak sú odkázaní nie na čítanie celých článkov, ale veľakrát len titulkov, či úvodu článku. No a to je neúplná informácia.

Média by mali o konverzii na euro informovať bezodplatne, resp. náklady o informovaní verejnosti o prechode na euro mala médiám zaplatiť vláda. Nebezpečenstvo dezinformácií je veľké, pozrite sa na to, čo urobili ruskí trolovia na internete a na sociálnych sieťach s voľbami v Rumunsku, Gruzínsku či inde vo svete.

Ako človek, ktorý sleduje vývoj európskej ekonomiky, ako vnímate budúcnosť eura a dôveru v spoločnú menu v rámci EÚ?

Euro je zásadný politický projekt. Jeho význam má globálne rozmery. Od svojho vzniku v roku 1999 sa podiel eura na medzinárodných finančných transakciách zvýšil z nuly na zhruba 20 percent a toto postavenie si dlhodobo udržiava. Pripojením Bulharska k eurozóne sa politicky posilní, aj keď numericky to bude v desatinách percenta.

Euro si prešlo rôznymi krízami dôvery a najsilnejším mužom v jeho doterajšej histórii bol môj menovec Mario Draghi, ktorý ho v časoch najtemnejšej krízy dôvery zachránil svojim povestným „urobíme všetko, čo sa len dá, aby sme zachovali euro“.

Digitalizácia eura a zintenzívnenie obchodnej

света.

Като човек, който следи развитието на европейската икономика – как виждате бъдещето на еврото и доверието в общата валута в рамките на ЕС?

Еврот е преди всичко политически проект с глобално значение. От създаването си през 1999 г. делът му в международните финансови трансакции се увеличи от нула до около 20% и тази позиция се запазва стабилно. Присъединяването на България към еврозоната ще укрепи политически проекта, макар и числено – в десети от процента.

Еврот премина през различни кризи на доверието, а най-силният му защитник досега беше моят съименник Марио Драги, който го спаси в най-тежките времена с известната си фраза: „Ще направим всичко необходимо, за да запазим еврото.“

Дигитализацията на еврото и засилването на търговския обмен постепенно ще укрепят позициите му в глобалната система. Разбира се, това зависи и от това дали икономиките на страните от еврозоната ще могат да растат по-динамично. Само чрез по-бърз растеж на БВП еврото може да укрепи своето относително положение в света. В момента растежът е слаб, но дългосрочно трябва да вярваме, че най-добрите времена тепърва предстоят.

И накрая – какъв би бил вашият личен съвет към българите, които тепърва се подготвят за преминаването към еврото?

Българи, не се страхувайте от еврото – след година-две то ще ви се струва напълно естествено. Имате прекрасна страна, пълна със сърдечни хора с големи сърца – затова туристите от целия свят ви обичат. С еврото те ще пътуват по-лесно до България, а за вас това ще бъде възможност да развиете страната си, да помогнете на съседите си и на своите деца!

КУЛИНАРНИЯТ ПРАЗНИК НА ФРАНКОФОНИЯТА В БРАТИСЛАВА ПРИВЛЕЧЕ МНОЖЕСТВО ГОСТИ

Посолството и Българският културен институт в Братислава се включиха на 28 март т.г. в заключителната вечер на Месеца на франкофонията в словашката столица. Проявата се състоя във Френския културен институт на Главния площад в Братислава и бе силно посетена по традиция.

Със свои щандове участваха посолствата и/или културните институти на Франция, България, Канада, Швейцария, Гърция, Ирландия и Република Северна Македония. Щандовете изобилстваха от национални деликатеси и напитки. Сред поканените бяха дипломати от други посолства, които владеят

вýmény postupne posilní jeho postavenie v globálnom systéme. V tomto ohľade samozrejme záleží aj na tom, či dokáže ekonomika krajín eurozóny dynamickejšie rásť. Len prostredníctvom rýchlejšieho rastu HDP môže posilniť svoje relatívne postavenie vo svete. Rast je nateraz slabý, ale dlhodobo treba veriť, že nie je všetkým pekným dňom koniec.

A na záver – aký by bol váš osobný odkaz pre Bulharov, ktorí sa ešte len pripravujú na prechod k euru?

Bulhari, nebojte sa eura, za rok či dva už vám to príde prirodzené ako levy. Máte krásnu krajinu plnú srdečných ľudí s veľkým srdcom, preto vás majú turisti z celého sveta radi. S euro bude pre nich ľahšie do Bulharska cestovať a pre vás to bude možnosť zveľadiť svoju krajinu, pomôcť susedom aj svojim deťom!

KULINÁRSKY SVIATOK FRANKOFÓNIE V BRATISLAVE PRILÁKAL MNOŽSTVO HOSTÍ.

Bulharské veľvyslanectvo a Bulharský kultúrny inštitút v Bratislave sa 28. marca t.r. zapojili do záverečného večera Mesiaca frankofónie

v slovenskej metropole. Podujatie sa uskutočnilo vo Francúzskom kultúrnom inštitúte na Hlavnom námestí a tradične prilákalo veľký počet návštevníkov.

френски език, както и много млади хора, запалени по френската култура и език.

Отрупаната ни с вити баници, месни продукти, зеленчукови хапки и родни сладости маса привлече множество посетители, които бяха очаровани от вкуса им и любопитни да научат повече за България. На тяхно разположение беше лично извънредният ни и пълномощен посланик в Словашката република Васил Петков.

Знаете ли, че...

България е член на Международната организация на Франкофонията вече 31 години – от 1993 г. Това е първата международна организация, в която страната ни решава да членува след падането на Желязната завеса.

Днес Франкофонията обединява 88 държави и правителства от всички континенти, които споделят не само френския език, но и ценностите

So svojimi stánkami sa predstavili veľvyslanectvá a/alebo kultúrne inštitúty Francúzska, Bulharska, Kanady, Švajčiarska, Grécka, Írska a Republiky Severné Macedónsko. Stánky ponúkali národné delikatesy a nápoje. Medzi pozvanými hosťami boli diplomati z ďalších veľvyslanectiev ovládajúci francúzsky jazyk, ako aj mnohí mladí ľudia nadšení francúzskou kultúrou a jazykom.

Bulharský stánok, odetý do vône tradičných baníc, mäsových výrobkov, zeleninových jednorhubiek a sladkostí, prilákal množstvo návštevníkov. Tí boli očarení chuťami a zároveň zvedaví dozvedieť sa viac o našej krajine. Osobne im bol k dispozícii aj mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Bulharska v Slovenskej republike Vasil Petkov.

Viete, že...

Bulharsko je členom Medzinárodnej organizácie Frankofónie už 31 rokov – od roku 1993. Bola to prvá

на културното многообразие, демокрацията и международното сътрудничество.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА КНИГАТА „ПИТАЙ СЪРЦЕТО“

На 13 февруари 2025 г. Българският културен институт представи книгата „Питай сърцето“ на издателство „Анхир“ с автор Андрей Николов. Премиерата ѝ в Братислава бе посветена на празниците Св. Валентин и Трифон Зарезан, на любовта и на новото начало.

„Питай сърцето“ е искрена и лична изповед на автора, която вдъхновява читателите да намерят отговор на важни екзистенциални въпроси. Това е книга за благодарността, обичта към себе си и осъзнатостта като ключ към наслаждението от живота. С помощта на мъдри притчи и истории от личния си опит, авторът води своите читатели към редица прозрения за смисъла на съществуването, дори в най-трудните моменти, пред които всеки е изправен в определен етап от живота си. Усвоявайки уроците на собствените си страхове и приемайки предназначението на болката, човешкото сърце съумява да познае причинността на събитията в живота и да заобича настоящето.

Андрей Николов е предприемач и инвеститор, бакалавър по Бизнес администрация, с множество квалификации в сферата на психологията. Завършил е курс по позитивна психотерапия и умело борави с метода НЛП (невро-лингвистично програмиране). Консултант е по личностно развитие, инициран по метода за техника за регенериране на клетките на Рене Мей, от където се корени и силния му интерес към родовата астрология, популярната психология и езотериката. Андрей Николов посвещава жизнения си път на подкрепата на хора, загубили вяра в себе си.

Мениджърите от издателство „Анхир“ споделят, че още в първите дни след издаването ѝ „Питай сърцето“ предизвиква небивал интерес от страна на големите книжарници и бързо се превръща в бестселър за 2024 година.

За книгата си авторът сподели пред многобройната публика, че „Животът е дар.“,

medzinárodná organizácia, do ktorej sa naša krajina rozhodla vstúpiť po páde Železnej opony.

Dnes Frankofónia združuje 88 štátov a vlád zo všetkých kontinentov, ktoré spája nielen francúzsky jazyk, ale aj hodnoty kultúrnej rozmanitosti, demokracie a medzinárodnej spolupráce.

UVEDENIE KNIHY „SPÝTAJ SA SRDCA“

13. februára 2025 uviedol Bulharský kultúrny inštitút knihu Andreja Nikolova Spýtaj sa srdca vydavateľstva Anchira. Bratislavská prezentácia bola venovaná sviatku sv. Valentína a Trifona Zarezana – patróna vinohradníkov, lásky a nových začiatkov.

Spýtaj sa srdca je úprimná a osobná výpoveď autora, ktorá inšpiruje čitateľov, aby našli odpoveď na vážne existenčné otázky. Je to kniha o vďačnosti, sebaláske a pochopení ako kľúča životnej radosti. Pomocou múdrych podobenstiev a príbehov osobných skúseností, vedie autor čitateľov k radu poznání o zmysle existencie, dokonca v najťažších okamihoch, ktorým každý čelí v istých životných etapách. Zvládnutím úloh vlastných strachov a prijímaním predurčenie bolesti, vie ľudské srdce odhaliť príčinu životných udalostí a začne mať rád prítomnosť - prítomný okamih.

Andrej Nikolov je podnikateľ a investor, absolvent BBA (bakalár Biznis administratívy – manažment, marketing, finančné riadenie) a ďalších kvalifikácií z oblasti psychológie. Ukončil kurzy pozitívnej psychológie a umne využíva metódu NLP (Neurolingvistické programovanie osobnosti). Je konzultant osobnostného rastu, ktorý iniciuje metódou techniky regenerácie buniek podľa Reného Meya, ktorá ovplyvňuje aj jeho hlboký záujem o rodovú astrológiu, populárnu psychológiu a ezoteriku. Andrej Nikolov zasvätil svoju životnú cestu pomoci ľuďom, ktorí stratili sebadôveru. Manažéri vydavateľstva Anchira uviedli, že už pár dní po svojom vyjdení vyvolala kniha Spýtaj sa srdca nebyvalý záujem veľkých kníhkupectiev a rýchlo sa stala bestsellerom roka 2024.

V debate o knihe s početným publikom sa autor vyslovil, že: „Život je dar, ktorý nám dovoľuje rozvinúť svoj potenciál a prijať svoje najlepšie JA.“

който ни позволява да разгърнем потенциала си и да приветстваме най-добрия си „Аз“. Когато осъзнаете магията на живота и допуснете в себе си обичта, прощката и благодарността, вие ще сте способни да предприемете действията, необходими за осъществяване на най-съкровени ви копнежи, колкото и неосъществими да са ви се стрували някога те. Силата и мъдростта се коренят във вашето сърце и именно то знае отговора на въпросите, които си задавате. Всичко, от което се нуждаете, за да изпитате радостта, вече е във вас. Сърцето ви пази ключа към щастието. А вие само трябва да го попитате.” Присъстващите участваха в ролева игра, която дава отговор на въпросите – уважавате ли себе си, какво не ви достига, за да постигнете равновесие, какъв си представяте, че трябва да бъдете и пр.

Музикална рамка на събитието постави известната словашка певица и актриса Катка Фелдекова, която изпълни знакови шансони от словашката и френската естрада.

Книгата е налична на пазара и за поръчка в сайта на автора: www.andreynikolov.com.

ЖИВЕЯ МЕЖДУ ДВЕ КУЛТУРИ

„Живея между две култури“ е малка книжка, която сближава българския и словашкия народ, разкривайки богатството на техните традиции, празници и обичаи. Тя представя уникалния обреден свят на две славяноезични нации, които въпреки различията в география и история, споделят общи моменти на радост и единение.

Първата част от изданието, реализирана с финансовата подкрепа на „Фонда за подкрепа на културата на националните малцинства“, предлага кратък, но богат преглед на пролетните празници в България и Словакия: Баба Марта, Лазаровден, Цветница и Великден. През тези дни се усеща близостта не само в обичаите, но и в емоцията, която носи всеки празник – в радостта от срещата, в

Ak pochopíte mágiu života a uvoľníte v sebe lásku, odpustenie a vďačnosť, ste schopní usmerňovať konanie, nevyhnutné na uskutočnenie najtajnejších túžob, hoci sa vám kedysi mohli zdať neuskutočniteľné. Silu a múdrosť máte zakorenené v srdci, práve ono vie odpoveď na otázky, ktoré si kladiete. Všetko, čo potrebujete na to, aby ste okúsili radosť, je už vo vás. V srdci máte ukrytý kľúč ku šťastiu. Musíte sa ho len spýtať.” Prítomní sa zapojili do riadenej hry psychodrámy a hľadali odpovede na otázky napr. či si vážite sami seba, čo vám chýba, aby ste dosiahli rovnováhu, ako si predstavujete sami seba...

Podujatie dotvoril hudobný rámec v podaní známej slovenskej speváčky a herečky Katky Feldekovej, ktorá zaspievala známe kúsky slovenskej a francúzskej šansónovej hudby.

Kniha je dostupná v sieti predajní aj na objednávku na autorovej stránke: www.andreynikolov.com.

ŽIJEM MEDZI DVOMI KULTÚRAMI

„Žijem medzi dvomi kultúrami“ je malá knižka, ktorá zblízuje bulharský a slovenský národ, odhaľujúc bohatstvo ich tradícií, sviatkov a zvykov. Predstavuje jedinečný obradový svet dvoch slovanských národov, ktoré napriek rozdielom v geografii a histórii zdieľajú spoločné chvíle radosti a jednoty.

Prvá časť vydania, realizovaná s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, ponúka krátky, ale bohatý prehľad jarých sviatkov v Bulharsku a na Slovensku: Baba Marta, Lazárova sobota, Kvetná nedeľa a Veľká noc. V týchto dňoch cítiť blízkosť nielen v zvykoch, ale aj v emóciách, ktoré každý sviatok prináša – v radosti zo stretnutia, v zdieľanom zázraku malých slávnostných okamihov.

V knižke nájdete nielen opis tradičných zvykov, ale aj originálne recepty, ktoré sú súčasťou sviatočného stola, ako aj tvorivé prejavy detí z Bulharskej strednej školy „Hristo Botev“ v Bratislave. Svojimi kresbami, básničkami a dojmami malí autori prinášajú svoj osobný pohľad na sviatky a tradície oboch krajín.

ЧЕСТИТА БАБА МАРТА

Френдлик Плуси, 5. клас

Пролетта на прага чуха,
слънчев Първи март дойде.
Баба Марта пак е тук,
носи здраве и късмет.

Къщи мартенечки чука
като на белия дър –
да сме здрави, да сме будни
и усмивнати!

Баба Марта бързала,
мартенечки възрала.
Морави, зелени,
бели и червени.

БАБА МАРТА

František Plušík, 5. trieda

Jar na prah klopje,
Prvý marec ide.
Baba Marta zas je tu,
zdaví sa šťastie nesie.

Vesla marteničky kráče
ako najvyššieho dňa –
nech sme zdraví, stále bdeli
a veselí!

Baba Marta sa ponáhla,
marteničky vŕzala.
Lilové, zelené,
biele aj červené.

ЛАЗАРОВ ДЕН (ЛАЗАРИЦА)

Православната църква отбелязва
църковен празник. Лазаров ден
е преродилата събота преди Велики
ден. По традиция на Лазаров ден се отсв-
ятат зелени възрови клонки, които ще кра-
сят хората на следващия ден – Върбница
(Детиница). Денят се нарича още Лазаро-
ва събота, Лазарница, Лазар. Три обредни
ригуета са свързани с него – лазаруване,
избиране на кумица и бунек. И трите
са свързани с прехода към миналото,
с любовта и задължението.

История

Лазаров ден или Лазарница е хри-
стиянски празник, наречен на Свети Лазар.
В Новия завет Лазар е ученик на Христос
и брат на Марта и Марии, когото Исус
възвръща към живот. Според преданието
Лазар живее още 30 години и умира
малко епохоско на гр. Китон (остров Кипър).
Самото име на светеца е символ на здра-
вие и дълголетие.

LAZAROV DEN (LAZARICA)

Pravoslávna cirkev si Lazarov deň
prípravnú údu v predposlednú sobotu
pred Veľkou nocou. Podľa tradície sa v ten-
to deň lánu zelené vŕbové vetvičky, kto-
rými sa zdobia dvere na nasledujúci deň –
na Vŕbnicu (alebo Detinicu). Deň sa tiež
nazýva Lazarova sobota, Lazarica, Lazar.
Spája sa s ním tri obradné rituály –
Lazarovanie a výber kumy a bubenka, ktoré
symbolizujú prechod k dospelosti, lásku
a vŕbovú.

História

Lazarov deň alebo Lazarica je kres-
ťanským sviatkom, pomenovaným podľa
sv. Lazara. V Novom zákone je Lazar Kri-
stovým učníkom a bratom Marty a Márie,
ktorého Ježiš prinavráti k životu. Podľa
legendy Lazar žije ešte 30 rokov a umrie ako
biskup mesta Kiton (na ostrove Cyprus).
Vlastné meno svätca je symbolom zdravia
a dlhého života.

ПЪЛНЕНИ ЯБЪЛКИ

Необходими съставки:
ябълка - 3 големи жълти
стафиди - 50 г
фурни - 50 г
свиња - 30 г тиквени или слънчогледови
кленки - 1 пълнена
мед - 4 с.л.

Начин на приготвяне:
Реве се горят част на обилите и се дъл-
бят отлежи. В купа се смесват състави-
те и с лъжица се пълнят обилите.
Печат се 20 минути.

PLNENÉ JABLKÁ

Suroviny:
jablko - 3 veľké žlté
buzienka - 50 g
ďalšie - 50 g
semenka - 30 g tekvicové alebo slnečnicové
ľanica - 1 lyžička
med - 4 lyžice

Príprava:
Pečieme hornú časť jablka a vyberáme stred.
V miske vymiešame suroviny a s lyžicou
plníme jablko. Pečieme 20 minút.

споделеното чудо на малките тържествени мигове.

В книгата ще откриете не само описание на традиционни обичаи, но и оригинални рецепти, които са част от празничната трапеза, както и творчески изяви на деца от Българското средно училище „Христо Ботев“ в Братислава. Със своите рисунки, стихотворения и впечатления малките автори дават своята лична гледна точка върху празниците и обичаите на двете страни. Училището, със своите 76 години история, е място, което не само обучава, но и съхранява и предава традициите на българската култура сред словашката общност.

Тази книжка е една малка и цветна палитра, която нежно и тихо свързва нашите народи, като предлага една уникална възможност за споделяне на радост, творчество и културни изживявания.

Автор: БСУ

152 ГОДИНИ ОТ ОБЕСВАНЕТО НА ВАСИЛ ЛЕВСКИ

На 19 февруари 2025 г. учениците от Българското средно училище „Христо Ботев“ в гр. Братислава отбелязаха 152-ата годишнина от гибелта на Васил Левски – Апостола на свободата.

Събитието започна с рецитал на стихове, посветени на живота и подвига на Левски, които събудиха у присъстващите силни чувства на признателност и родолюбие.

В залата прозвучаха и революционни песни, изпълнени от учениците, а техните слова и музика пресъздадоха духа на епохата и идеалите за свобода и справедливост.

Учители и ученици произнесоха кратки слова в памет на националния герой, подчертавайки неговата саможертва, всеотдайност и изключителна роля за събуждането на българското национално съзнание. В своите изяви те акцентираха върху ценностите, които Левски завещава –

Škola, so svojou 76-ročnou históriou, je miestom, ktoré nielen vzdeláva, ale aj uchováva a odovzdáva tradície bulharskej kultúry v slovenskej spoločnosti.

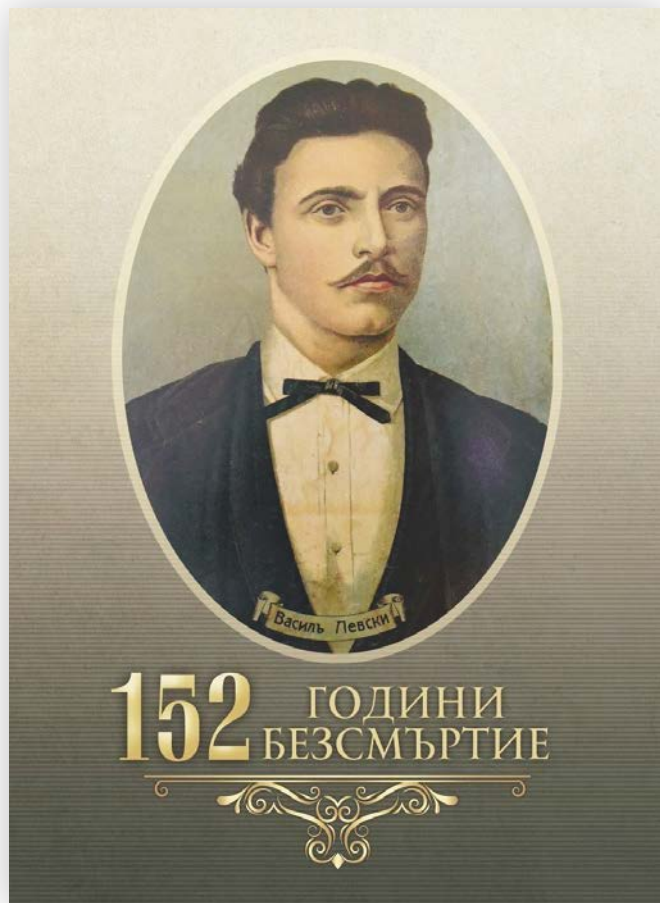
Táto knižka je malá a farebná paleta, ktorá jemne a ticho spája naše národy a ponúka jedinečnú možnosť zdieľania radosti, tvorivosti a kultúrnych zážitkov.

Autor: BZŠ Hrista Boteva

152. VÝROČIE POPRAVY VASSILA LEVSKEHO

Dňa 18. februára 2025 si žiaci Bulharskej strednej školy „Hristo Botev“ v Bratislave pripomenuli 152. výročie úmrtia Vassila Levskeho –

свободолубие, честност, единство и вяра в силата на народа.

В края на тържеството бе организирана викторина, в която учениците показаха своите знания за живота, делото и идеалите на Апостола. Най-активните участници получиха награди, а всички останали – признание за своето старание и интерес.

Чрез подобни инициативи възпитаниците на БСУ „Христо Ботев“ не само се докосват до делото на великите личности от българската история, но и укрепват чувството си за принадлежност към родината, съхранявайки жив спомена за Васил Левски и заветите му.

Автор: БСУ

Apoštola slobody. Podujatie sa začalo recitálom básní venovaných životu a hrdinskému činu Levskeho, ktoré u prítomných vzbudili silné pocity vďaky a vlastenectva.

V sále zazneli aj revolučné piesne v podaní žiakov, ktorých slová a melódie oživilí ducha doby a ideály slobody a spravodlivosti.

Učitelia a žiaci predniesli krátke príhovory na pamiatku národného hrdinu, v ktorých zdôraznili jeho obetu, oddanosť a mimoriadnu úlohu pri prebúdzaní bulharského národného povedomia. Vo svojich vystúpeniach poukázali na hodnoty, ktoré Levski zanechal – lásku k slobode, čestnosť, jednotu a vieru v silu národa.

Na záver slávnosti bola zorganizovaná vedomostná súťaž, v ktorej žiaci ukázali svoje znalosti o živote, diele a ideáloch Apoštola. Najaktívnejší účastníci získali odmeny a všetci ostatní – uznanie za svoju snahu a záujem.

Prostredníctvom podobných iniciatív sa žiaci BSŠ „Hristo Botev“ nielen približujú k dielu veľkých osobností bulharskej histórie, ale aj posilňujú svoj pocit príslušnosti k vlasti a uchovávajú živú spomienku na Vassila Levskeho a jeho posolstvá.

Autor: BSŠ

Vydavateľ: **Bulharský kultúrny zväz**
Adresa: **Obchodná 21, 811 06 Bratislava**
Tel: **0948502558**
IČO: **42 133 050**
Facebook: **Bulhari a ich kamaráti na Slovensku**
Evidenčné číslo: **EV 4818/13**
Periodicita vydávania: **štvrtročník**

Dátum vydania: **11 / 2025**
Ročník vydávania: **52**
ISSN: **2585-805X**
Redaktor: **Denitza Sekoulitchka**
Korektor BG: **Goran Atanasov**
Prekladateľ: **Stanislava Encheva**
Korektor SK: **Ludovít Halmo**

БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДИНАРИ ГУРБЕТЧИИ

Българските градинари, известни още като бахчевани, са едни от най-трудолюбивите гурбетчии. Те напускат родните си места, за да търсят препитание в чужди земи – сред които и Словакия. Начинът им на живот е изключително тежък: храната е оскъдна – боб, мамалига, бракувани зеленчуци и рядко месо. Живеят в бордеи, изградени от кал и кирпич, с покрив от слама или цигли. Спят на дървени нарове, застлани с черги и козаци. В тези скромни условия се ражда трудът, който храни цели градове.

BULHARSKÍ ZÁHRADNÍCI GURBETČÍNI

Bulharskí záhradníci, známi aj ako bachčevani, patria medzi najusilovnejších gurbetčínov (gastarbeiterov). Opúšťali svoje rodné miesta, aby si hľadali obživu v cudzích krajinách – medzi nimi aj na Slovensku. Ich život bol mimoriadne ťažký: jedlo bolo skromné – fazuľa, mamaliga, vyradená zelenina a len zriedka mäso. Žili v chatrčiach postavených z hlíny a nepálených tehál, so strechou zo slamy alebo škridiel. Spávali na drevených pričnoch, pokrytých kobercami a kožušinami. V týchto skromných podmienkach sa zrodila práca, ktorá živila celé mestá.

Източник: Музеологът д-р Диана Митева, консултант към Специализиран музей на гурбетчийското градинарство - Лясковец

Zdroj: Museologička Dr. Diana Miteva, konzultantka pri Špecializovanom múzeu bulharských záhradníkov v zahraničí – v meste Ljaskovec